

به نام آفریدگار لوح و قلم

روش های نوین تدریس

(ویژه‌ی مدرسین و دانشجویان تحصیلات تکمیلی)

گردآورندگان:

دکتر نگار یزدانی

مهرناز مرادی کل بلند

دکتر ندا صیادی

دکتر سهیلا صداقت

با مقدمه‌ای از:

دکتر فرخنده شریف

عنوان و نام پدیدآور : روش‌های نوین تدریس / مؤلفین نگار یزدانی... [و دیگران]؛ با مقدمه‌ای از فرخنده شریف.

مشخصات نشر	: شیراز: نادریان، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۶ ص: جدول، نمودار.
شابک	: 978-622-6318-22-8
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: نویسندگان نگار یزدانی، مهرناز مرادی کل بلند، ندا صیادی، سهیلا صداقت.
موضوع	: تدریس -- روش‌شناسی
موضوع	: Teaching -- Methodology
موضوع	: تدریس اثربخش
موضوع	: Effective teaching
موضوع	: بیمار -- اثر بخشی
موضوع	: Teacher effectiveness
شناسه افزوده	: یزدانی، نگار
شناسه افزوده	: شریف، فرخنده مقدم نویسنده
رده بندی کنگره	: LB ۱۰۲۵/۳
رده بندی دیویی	: ۱۰۲/۳۷۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۶۸۷۹۸۸

روش‌های نوین تدریس

گردآوردندگان: نگار یزدانی، مهرناز مرادی کل بلند، ندا صیادی، سهیلا صداقت

ویراستار: صدیقه یزدانی

انتشارات: نادریان

نوبت و سال چاپ: چاپ اول ۱۳۹۸

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شماره شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۱۸-۲۲-۸

قیمت: ۳۸۰۰۰ تومان

تلفن: ۰۹۱۷۳۱۰۰۷۲۶ و ۰۷۱۳۶۳۴۸۲۹۶

ایمیل: nashrnaderian@gmail.com

صفحه	عنوان
۱۵	مقدمه
۱۷	بخش اول
۱۸	۱- آموزش مبتنی بر حل مسئله
۱۸	اهداف رفتاری
۲۰	مقدمه
۲۱	تعاریف مهارت حل مسئله
۲۱	تاریخچه آموزش مبتنی بر حل مسئله
۲۳	تئوری زمینه‌ای آموزش مبتنی بر حل مسئله
۲۴	اهداف روش مبتنی بر حل مسئله
۲۴	مفاهیم کلیدی روش مبتنی بر حل مسئله
۲۵	انواع روش‌های آموزش مبتنی بر حل مسئله
۲۶	اصول کلی روش مبتنی بر حل مسئله از دیدگاه باروس
۲۷	دیدگاه‌های ذهنی مانع حل مسئله
۲۷	نظریه‌های آموزش مبتنی بر حل مسئله
۳۰	ویژگی‌های یک مشکل یا مسئله
۳۱	روش‌های ارائه‌ی مسئله
۳۳	نقش استاد در روش مبتنی بر حل مسئله
۳۵	چرا روش مبتنی بر حل مسئله جالب است ؟
۳۵	مزایای اجرای روش مبتنی بر حل مسئله
۳۶	محدودیت‌ها و موانع اجرای روش مبتنی بر حل مسئله
۳۶	موارد کاربرد روش مبتنی بر حل مسئله در آموزش پرستاری
۳۷	موارد کاربرد روش مبتنی بر حل مسئله در خدمات پرستاری

۳۹	۲- آموزش مبتنی بر شواهد
۳۹	اهداف رفتاری
۴۰	تاریخچه
۴۱	تعریف آموزش مبتنی بر شواهد
۴۱	اهمیت آموزش مبتنی بر شواهد
۴۲	انواع شواهد و درجه‌بندی آن
۴۳	تفاوت آموزش مبتنی بر شواهد با پزشکی مبتنی بر شواهد
۴۴	خصوصیات معدل ارزش آموزش مبتنی بر شواهد
۴۴	اهمیت استفاده از شواهد در عملکرد
۴۵	دلایل عدم کاربرد پرسشگری مبتنی بر شواهد
۴۵	عوامل مؤثر بر آموزش مبتنی بر شواهد
۴۵	ارزیابی شواهد و مدارک در فعالیت‌های آموزشی
۴۶	فرآیند آموزش مبتنی بر شواهد
۵۱	اهداف ارزیابی نقادانه مقالات
۵۱	موانع اجرای آموزش مبتنی بر شواهد
۵۲	نتیجه‌گیری
۵۳	۳- آموزش مبتنی بر عمل
۵۳	اهداف رفتاری
۵۴	مقدمه
۵۶	تعریف آموزش مبتنی بر عمل
۵۷	عمل‌گرایی در آموزش از نظر جان دیوئی
۵۷	اهداف آموزش مبتنی بر عمل
۶۰	فعالیت‌های آموزش عملی

۶۰	ویژگی های یادگیری عملی
۶۰	موارد کاربرد آموزش عملی
۶۰	ویژگی های معلم عمل گرا
۶۱	جایگاه معلم عمل گرا
۶۲	جایگاه فراگیر عمل گرا
۶۴	۴- یادگیری الگودهی
۶۴	اهداف انتاری
۶۵	مقدمه
۶۵	تاریخچه
۶۶	یادگیری الگودهی
۶۷	انواع الگوها
۶۷	تأثیرات الگودهی بر یادگیری و رفتار
۶۸	یادگیری الگو مدار و نظریه ی بندورا
۷۰	نقش الگو، مشاهده کننده و عامل تقویت در الگودهی
۷۰	عوامل تقویتی و یادگیری الگودهی
۷۱	مراحل فرآیند یادگیری الگودهی
۷۲	الگودهی به عنوان یک مُد یادگیری
۷۳	الگودهی به عنوان یک روش تدریس برای فراگیران
۷۴	مزایای الگودهی
۷۵	اجتماعی شدن حرفه ای
۷۵	شاخصه های الگو
۷۶	مقایسه ی متور و الگو در آموزش
۷۷	الگودهی در عمل

۸۱	کارکرد و فواید روش الگودهی
۸۱	نتیجه گیری
۸۳	منابع
۸۹	بخش دوم
۹۰	۱- آموزش مبتنی بر خدمات
۹۰	اهداف رفتاری
۹۱	مقدمه
۹۲	تاریخچه یادگیری خدمات محور
۹۴	مفهوم یادگیری خدمات محور
۹۶	تمایز یادگیری خدمات محور از سایر روش های تجربی
۹۸	عناصر اساسی یادگیری مبتنی بر خدمات
۱۰۰	فرآیند اجرای یادگیری خدمات محور
۱۰۲	منافع یادگیری خدمات محور
۱۰۳	محدودیت ها و موانع یادگیری خدمات محور
۱۰۴	قوانین اصلی خدمت محور در پرستاری
۱۰۶	کاربرد در پرستاری
۱۰۸	۲- آموزش همتایان
۱۰۸	اهداف رفتاری
۱۰۹	مقدمه
۱۱۳	تعریف
۱۱۳	مزایای به کارگیری روش ارزیابی همتایان
۱۱۵	کاربرد ارزیابی همتایان
۱۱۶	چگونگی به کارگیری ارزیابی همتایان

۱۱۷	 برخی نکات در به کارگیری روش ارزیابی همتایان
۱۱۷	 محدودیت‌های استفاده از روش ارزیابی همتایان
۱۱۹	 ۳- آموزش وظیفه مدار
۱۱۹	 اهداف رفتاری
۱۲۰	 مقدمه
۱۲۱	 آموزش وظیفه مدار
۱۲۴	 مراحل اجرای یادگیری مبتنی بر تکلیف
۱۲۸	 مزایای آموزش وظیفه مدار
۱۲۹	 معایب آموزش وظیفه مدار
۱۲۹	 نتیجه‌گیری
۱۳۰	 ۴- یادگیری تجربه
۱۳۰	 اهداف رفتاری
۱۳۱	 مقدمه
۱۳۲	 پیش‌فرض‌ها و اهداف یادگیری تجربی
۱۳۴	 الگوی فرآیند یادگیری تجربی از دیدگاه جان دیونی
۱۳۵	 الگوی فرآیند یادگیری تجربی از دیدگاه جاپلین
۱۳۵	 الگوی فرآیند یادگیری تجربی از دیدگاه کلب
۱۳۷	 شباهت الگوهای فرآیند یادگیری تجربی
۱۳۸	 یادگیری تجربی در پرستاری
۱۴۳	 منابع
۱۴۷	 بخش سوم
۱۴۸	 ۱- آموزش مبتنی بر شایستگی
۱۴۸	 اهداف رفتاری

۱۴۹	 مقدمه
۱۴۹	 برنامه‌ی درسی آموزش عالی
۱۵۰	 روند تحولات برنامه‌ی درسی آموزش عالی
۱۵۰	 رویکرد شایستگی در برنامه‌ریزی درسی
۱۵۱	 سطوح شایستگی
۱۵۱	 ابعاد شایستگی
۱۵۱	 ارزیابی نیازهای آموزشی برای کسب شایستگی
۱۵۱	 بهره‌گیری از ریزدانشی در تدوین برنامه درسی
۱۵۲	 کاربردهای رویکرد شایستگی در برنامه‌ریزی درسی
۱۵۲	 ویژگی‌های آموزش مبتنی بر شایستگی از دیدگاه سینگلا
۱۵۳	 ویژگی‌های طراحی برنامه درسی مبتنی بر شایستگی از دیدگاه سینگلا
۱۵۳	 ابعاد برنامه درسی مبتنی بر شایستگی از نظر سینگلا
۱۵۳	 گام‌های طراحی برنامه درسی مبتنی بر شایستگی از دیدگاه سینگلا
۱۵۴	 اهداف آموزش مبتنی بر شایستگی در آموزش پزشکی
۱۵۵	 عوامل مؤثر بر کسب شایستگی
۱۵۶	 نحوه‌ی اجرای آموزش مبتنی بر شایستگی
۱۵۶	 مزایای نظام آموزشی مبتنی بر شایستگی
۱۵۶	 معایب آموزش مبتنی بر شایستگی
۱۵۷	 ۲- آموزش بالینی اثربخش
۱۵۷	 اهداف رفتاری
۱۵۸	 مقدمه
۱۵۹	 آموزش بالینی
۱۵۹	 آموزش بالینی اثربخش

۱۵۹	عوامل مؤثر بر آموزش بالینی اثر بخش
۱۶۰	ویژگی های مدرس بالینی اثر بخش از دیدگاه فراگیران
۱۶۱	فرآیند تدریس بالینی
۱۶۱	چالش های آموزش بالینی
۱۶۳	رویکردهای نوین در عرصه ی آموزش بالینی
۱۶۴	۳- آموزش شبیه سازی
۱۶۴	اهداف نظری
۱۶۵	مقدمه
۱۶۶	هدف از اجرای آموزش شبیه سازی در پرستاری
۱۶۶	مراحل تدریس آموزش شبیه سازی
۱۶۷	شیوه های آموزش شبیه سازی در پرستاری
۱۶۸	مزایای استفاده از آموزش شبیه سازی
۱۶۹	چالش ها در آموزش شبیه سازی
۱۶۹	نتیجه گیری
۱۷۱	منابع
۱۷۵	بخش چهارم
۱۷۶	۱- آموزش گروهی (مشارکتی)
۱۷۶	اهداف رفتاری
۱۷۷	مقدمه
۱۷۷	تعریف آموزش مشارکتی
۱۷۸	انواع اجرای آموزش مشارکتی
۱۷۸	مدل های آموزش مشارکتی
۱۸۰	اصول آموزش مشارکتی

۱۸۰	 فواید آموزش مشارکتی
۱۸۱	 موانع اجرای آموزش مشارکتی
۱۸۲	 انواع روش های تدریس مشارکتی
۱۸۷	 عناصر اصلی یادگیری مشارکتی
۱۸۹	 اجرای یادگیری مشارکتی در کلاس درس
۱۹۲	 فواید کاربرد روش یادگیری مشارکتی
۱۹۳	 چالش های کلاس مشارکتی
۱۹۴	 نتیجه گیری
۱۹۶	 ۲- آموزش مجازی
۱۹۶	 اهداف رفتاری
۱۹۷	 مقدمه
۱۹۸	 تعریف آموزش مجازی
۱۹۸	 نظام آموزش مجازی
۱۹۸	 مفهوم آموزش مجازی
۱۹۹	 اشکال مختلف آموزش مجازی
۲۰۰	 طبقه بندی کلی آموزش مجازی
۲۰۱	 ویژگی های آموزش مجازی
۲۰۲	 سیستم مدیریت آموزشی
۲۰۲	 ویژگی های سیستم مدیریت آموزشی
۲۰۳	 سیستم مدیریت محتوای آموزشی
۲۰۳	 فواید دوره های آنلاین و مبتنی بر رایانه
۲۰۴	 محدودیت های آموزش مجازی
۲۰۵	 نتیجه گیری

۲۰۶	۳-آموزش انعکاسی
۲۰۶	اهداف رفتاری
۲۰۷	مقدمه
۲۰۷	روش تدریس انعکاسی
۲۰۸	تاریخچه‌ی روش تدریس انعکاسی
۲۰۹	وظایف معلم انعکاسی
۲۰۹	پیش فرض های نظریه‌ی آموزش انعکاسی
۲۱۰	نتایج حاصل از تبدیل شدن به یک معلم انعکاسی
۲۱۰	فواید خود-نظارتی
۲۱۰	آموخته‌های حاصل از خود-نظارتی
۲۱۱	فرآیند شیوه‌ی انعکاسی
۲۱۲	ابزارهای جمع‌آوری شواهد
۲۱۴	نتیجه‌گیری
۲۱۵	منابع

«مقدمه»

روش تدریس شامل فعالیت‌های منظم و از پیش طراحی شده است که شرایط یادگیری مطالب جدید و یا تثبیت مطالب آموخته شده‌ی قبلی را برای فراگیران ایجاد می‌کند. روش‌های تدریس، عملکرد و سهم مدرس و فراگیران را در فرآیند یاددهی و یادگیری نشان می‌دهند که به صورت دو جانبه بین مدرس و فراگیران جریان دارد. در نظام آموزشی گذشته مدرس بیشترین سهم و عملکرد را در امر آموزش بر عهده داشت، به طوری که اکثر فراگیران در کلاس درس کاملاً منفعل بودند و نقش ضعیفی را در امر یادگیری خود ایفا می‌کردند. اما امروزه ورود روش‌های نوین سیستم آموزشی موجب شده تا مدرس و فراگیر هر دو بخشی از مسئولیت آموزش و یادگیری را بر عهده بگیرند و فعالیت دو جانبه داشته باشند. روش‌های نوین تدریس غالباً فراگیر محور بوده و فراگیران را در امر یادگیری خود دخالت می‌دهند تا آنها مسئولیت یادگیری خود را بر عهده بگیرند. بنابراین این امر موجب می‌شود تا فرآیند تدریس بازدهی بهتری داشته باشد و میزان تثبیت یادگیری در فراگیران افزایش یابد.

روش‌های نوین تدریس، انواع و کاربردهای مختلفی دارند که در این کتاب سعی شده است به تعدادی از آنها که بیشترین کاربرد را در امر آموزش به ویژه آموزش علوم پزشکی دارند، برای استفاده‌ی مدرسین و دانشجویان تحصیلات تکمیلی، پرداخته شود. در این کتاب روش‌های نوین تدریس در چهار بخش گنجانده شده‌اند:

در بخش اول به روش‌های آموزش مبتنی بر حل مسئله، مبتنی بر شواهد، عمل‌گرایی و الگو مداری پرداخته شده است. در هر یک از این روش‌ها به تاریخچه، مراحل اجرای آن روش، نقش مدرس و فراگیر، ویژگی‌ها، مزایا و معایب استفاده از آن روش در نظام آموزشی و کاربردهای آن در آموزش و بالین به تفصیل اشاره شده است.

بخش دوم کتاب به بررسی روش‌های آموزشی مبتنی بر خدمات، آموزش همتایان، آموزش وظیفه‌مدار و آموزش مبتنی بر تجربه اختصاص داده شده است. در این بخش نیز جزئیات هر یک از روش‌های تدریس از جمله تاریخچه، تعاریف، فرآیند و مراحل تدریس، محدودیت‌ها و کاربردهای آن عنوان شده است.

در بخش سوم کتاب روش‌هایی که بیشترین کاربرد را در آموزش علوم پزشکی دارا هستند، به تفصیل بیان شده‌اند. این روش‌ها شامل روش آموزش مبتنی بر شایستگی، آموزش بالینی اثربخش، آموزش شبیه‌سازی می‌باشند که دارای ویژگی‌ها، مراحل، مزایا، معایب و کاربردهای اختصاصی در علوم بالینی هستند. در بخش چهارم، سایر روش‌های نوین تدریس در آموزش عنوان شده‌اند که عبارتند از آموزش گروهی، آموزش مجازی و آموزش انعکاسی. در این بخش نیز به معرفی، فرآیند و مراحل این روش‌ها، نحوه اجرا، مزایا و معایب هر کدام از روش‌ها اشاره شده است.

کتاب حاضر که در آن سعی شده تا چهارده روش نوین تدریس را به تفصیل شرح داده شود، وجود آن در میان کتب و منابع مربوط به تکرر و تکرر آشنایی در مقاطع تحصیلات تکمیلی سودمند و ضروری به نظر می‌رسد. لذا مطالعه و بهره‌گیری از این منبع را در کنار سایر منابع آموزشی به همکاران و دانشجویان عزیز کشور در مقاطع عالی توصیه کرده و برای ارتقای امر آموزش در سیستم آموزشی آرزوی روز افزون دارم.

دکتر فرخنده شریف

اردیبهشت ماه - ۱۳۹۸